# HUS-YHTYMÄN KOMMENTIT STV:LLE KOSKIEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VALVONTALAKIA (HE 299/2022 VP)

**13.1.2023**

**Teppo Heikkilä, hallintoylilääkäri**

# YLEISET KOMMENTIT

HUS-yhtymä kannattaa pääosin annettua hallituksen esitystä.

HE korostaa valtion, hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän palvelujen järjestämisvastuuta palvelujen viime kätisenä laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistajana.

HUS-yhtymä haluaa huomauttaa, että se on antanut ehdotettuun lainsäädäntöön lausuntokierroksella lukuisia osin teknisiäkin kommentteja, joita ei ole huomioitu nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä.

# TOIMINNAN VASTUUHENKILÖ

Lain 2 luvun 10 §:ssä säädettäisiin toiminnan vastuuhenkilöstä.

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvataan sitä, että vastuuhenkilön osaamisen tulee ensinnäkin olla riittävällä tasolla. Toiseksi pohditaan sitä, että vastuuhenkilöllä tulee olla aidosti riittävästi valtaa toiminnan sisällöstä vastaamiseen, ja että esimerkiksi vastuulääkärin ja toimitusjohtajan tehtävät tulee selkeästi erottaa toisistaan. Nämä pohdinnat ovat kannatettavia.

Ongelmaksi muodostuu se, että itse pykäläteksti ei ole riittävän yksiselitteinen. Mitä esimerkiksi tarkoitetaan tässä yhteydessä sillä, että vastuuhenkilöllä on ”toiminnan edellyttämä, asianmukainen koulutus, kokemus ja ammattitaito”?

# TOIMINNAN VASTUUHENKILÖ

HUS-yhtymä ehdottaa, että vastuuhenkilöstä säädettäisiin kokonaan omassa pykälässään. Kyseessä on hyvin keskeinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laatua ja asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistava tehtävä, ja tällöin asia nousisi huomattavasti selkeämmin esiin lainsäädännöstä.

Lisäksi vastuuhenkilön osalta laissa tulisi säätää vastaavan lääkärin / vastaavan sosiaalityöntekijän ensisijaisuudesta vastuuhenkilöä nimettäessä. Mikäli palveluntuottaja tarjoaisi sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja, sillä tulisi erikseen olla vastaava lääkäri ja vastaava sosiaalityöntekijä. Vain jos kyse ei olisi selkeästi lääkärien tai sosiaalityöntekijöiden tarjoamasta / johtamasta palvelusta (esim. vaikkapa vain fysioterapiapalvelu), vastuuhenkilö voisi olla jonkin muun alan ammattihenkilö.

# PALVELUNTUOTTAJIEN REKISTERI

HUS-yhtymän näkemyksen mukaan ehdotettu palveluntuottajien rekisteri yhdenmukaistaa ja parantaa siten palveluntuottajien valvontaa.

Erityisen kannatettavaa on, että myös palvelunjärjestäjillä olisi lain 13 §:n mukaan mahdollisuus käyttää saman rekisterin tietoja omassa järjestämistoiminnassaan. Tämä parantaa sekä palvelunjärjestäjien mahdollisuuksia vastata omasta järjestämistehtävästään omavalvonnan keinoin että palvelunjärjestäjien ja valvovien viranomaisten yhteistyötä.

# OMAVALVONTA

Omavalvontaa koskevan sääntelyn osalta pykälät on siirretty tähän hallituksen esitykseen pitkälti saman muotoisina kuin ne on saatettu voimaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021). Tältä osin HUS-yhtymällä ei ole sääntelyyn huomautettavaa.

HUS-yhtymä kuitenkin tuo esiin, että nykyisen laajuinen omavalvonta-velvoite on annettu palvelunjärjestäjille vasta 1.1.2023 alkaen voimaan tulleella lainsäädännöllä, ja lainsäätäjän on syytä seurata sen toteutumista ja olla tarvittaessa valmis muokkaamaan siihen liittyvää sääntelyä toiminnasta saatavien kokemusten perusteella.

# OMAVALVONTAOHJELMAN TOTEUTUMISEN RAPORTOINTI

Lain 26 § säädettäisiin velvoitteesta omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvien havaintojen ja niiden perusteella tehtävien toimenpiteiden on julkaisemista kolmen kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla.

HUS-yhtymä kokee ehdotetun aikataulun haastavaksi ja ehdottaa raportointijakson pituudeksi neljää kuukautta, eli kolmea kertaa vuodessa, noudattaen useiden organisaatioiden nykyistä potilasturvallisuusraportoinnin sykliä.

# HE:N VAIKUTUKSEN HALLINNOLLISEEN TYÖHÖN

Hallituksen esityksessä ehdotetaan palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan tiettyjen valvontatehtävien tarkentamista ja lisäämistä. Valvonnan lisääminen lähtökohtaisesti lisää hallinnollista työtä itsessään.

Hallituksen esityksen perusteella jää epäselväksi, johtaako tämä muun hallinnollisen työn vähenemiseen esimerkiksi asiakas- ja potilasvahinkojen, kanteluiden ja viranomaisvastineiden mahdollisen vähenemisen myötä, minkä tulisi olla valvonnan ja omavalvonnan kehittämisen keskeinen tavoite.

Asiaa on syytä seurata lain toimeenpanon yhteydessä.